

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙ
СИСТЕМИ СПОРТУ ДЛЯ ВСІХ ЩОДО
ЕФЕКТИВНОГО ПРОВЕДЕННЯ
СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Турка Ростислав, Жданова Ольга, Чеховська Любов, Шевців Уляна
Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського

DOI: 10.32540/2071-1476-2021-2-152

Annotations

Introduction. The modern way of life of the population of Ukraine leads to the deterioration of health and reduced indicators of general physical activity. As a result, the number of Ukrainians is decreasing every year. This problem encourages the search for ways to improve the health and life expectancy of Ukrainians, a number of social reforms to facilitate the choice of health measures that can increase physical activity, lead a healthy lifestyle, get rid of bad habits.

Purpose of the study is to determine the list of actions of sports system institutions for all that will increase the efficiency of the stages of sports-mass events and intensify their role in involving the population in systematic motor activity.

Material and methods. The research was conducted on the basis of institutions of the system of sports for all – Lviv Regional Center for Physical Health "Sports for All", Institutions of Children and Youth Clubs of Lviv, Public organization "Association" Samopomich".

Research methods: analysis, generalization and systematization of data of scientific and methodical literature, the Internet, abstraction, idealization, induction and deduction; pedagogical observation, method of expert evaluation.

Results. The study analyzed the process of involving the population in physical activity through sports events of the sports system for all. Generalization of data of scientific and methodical literature, analysis of documents of organizational regulation of sports system organizations for all and survey of participants and spectators of sports events allowed to systematize the list of steps taken by sports system organizations for all in their activities. For the practical use of a systematic list of activities of sports institutions for all and to identify weaknesses, an expert evaluation was conducted. The experts, who included the heads of institutions of physical culture and sports in Lviv region, were asked to determine the impact of a particular activity on the involvement of the population in systematic motor activity, thus identifying those activities that need strengthening. According to experts, the greatest negative impact on the activities of sports institutions for all is caused by the following activities: interaction with government agencies of physical culture and sports; preparation of information on places, forms and content of possible classes, new fitness programs and types of physical activity; sports-mass events promotion (invitations, media reports, posters, advertisements, etc.); organization of consultations of physical culture specialists on possible places and forms of motor activity classes; use of advertising; analysis of the population's interest in different types of physical activity; tracking the effectiveness of various sources of information.

Conclusions. The list of types of activity at three stages of carrying out sports and mass actions (preparatory, realization, final-reporting), influencing process of involvement of the population in occupations by improving motor activity is formed. A functional model of effective activity of sports system institutions for all (Lviv Regional Center for Physical Health "Sports for All", Institutions of Children and Youth Clubs of Lviv, Public organization "Association" Samopomich") has been established in two aspects: involvement in sports events and involvement in

regular physical activity.

Key words: state of health of the population, physical activity, sports and mass events, organization of the sports system for all.

Анотація

Вступ. Сучасний спосіб життя населення України призводить до погіршення стану здоров'я та зниження показників загальної рухової активності, в результаті чого чисельність українців з кожним роком зменшується. Ця проблема спонукає до пошуку шляхів покращення стану здоров'я та збільшенні тривалості життя українців, проведення низки соціальних реформ із метою сприяння вибору оздоровчих заходів, які здатні збільшити обсяг рухової активності, вести здоровий спосіб життя, позбавитися шкідливих звичок.

Мета – визначити перелік дій закладів системи спорту для всіх, які підвищують ефективність етапів проведення спортивно-масових заходів та активізують їх роль у залученні населення до систематичної рухової активності.

Матеріал і методи. Дослідження проводилися на базі закладів системи спорту для всіх – Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», установ дитячо-юнацьких і молодіжних клубів м. Львова, громадської організації «Об'єднання «Самопоміч». Методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація даних науково-методичної літератури, інтернету, абстрагування, ідеалізація, індукція та дедукція; педагогічне спостереження, метод експертної оцінки.

Результати. У рамках дослідження було проаналізовано процес залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх. Узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз документів організаційного регламентування організацій системи спорту для всіх і проведено анкетування учасників, глядачів спортивно-масових заходів дали змогу систематизувати перелік кроків, що здійснюють організації системи спорту для всіх у своїй діяльності.

Для практичного використання систематизованого переліку видів діяльності установ системи спорту для всіх та визначення слабких сторін діяльності, було проведено експертне оцінювання.

Експертам, до групи яких увійшли керівники установ сфери фізичної культури та спорту Львівської області, було запропоновано визначити вплив того чи іншого виду діяльності на залучення населення до систематичної рухової активності, й таким чином, визначити ті види діяльності, які потребують підсилення. На думку експертів, – найбільший негативний вплив на діяльність установ системи спорту для всіх спричиняють, такі види діяльності: взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом; підготовка інформації щодо місць, форм та змісту можливих занять, нових фітнес-програм та видів рухової активності; промоція спортивно-масових заходів (запрошення, повідомлення у ЗМІ, афіші, реклами та ін.); організація консультацій фахівців, щодо можливих місць і форм занять руховою активністю; використання реклами; аналіз зацікавленості населення у різних видах рухової активності; відстеження дієвості різних джерел інформації.

Висновки. Сформовано перелік видів діяльності на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів (підготовчому, реалізаційному, підсумково-звітному), що впливають на процес залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю. Установлено функціональну модель ефективної діяльності установ системи спорту для всіх (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», ГО «Самопоміч», УДЮМК) у двох аспектах: залучення до спортивно-масового заходу та залучення до систематичних занять руховою активністю.

Ключові слова: стан здоров'я населення, рухова активність, спортивно-масові заходи, організації системи спорту для всіх.

Аннотация

Введение. Современный образ жизни населения Украины приводит к ухудшению состояния здоровья и снижению показателей общей двигательной активности, в результате чего численность украинцев с каждым годом уменьшается. Эта проблема побуждает к поиску путей улучшения состояния здоровья и увеличения продолжительности жизни украинцев, проведение ряда социальных реформ с целью содействия выбора оздоровительных мероприятий, которые способны увеличить объем двигательной активности, вести здоровый образ жизни, избавиться от вредных привычек.

Цель – определить перечень действий учреждений системы спорта для всех, которые повысят эффективность этапов проведения спортивно-массовых мероприятий и активизируют их роль в привлечении населения к систематической двигательной активности.

Материал и методы. Исследования проводились на базе учреждений системы спорта для всех – Львов-

ского областного центра физического здоровья населения «Спорт для всех», учреждений детско-юношеских и молодежных клубов г. Львова, общественной организация «Объединение «Самопомощь». Методы исследования: анализ, обобщение и систематизация данных научно-методической литературы, Интернета, абстрагирование, идеализация, индукция и дедукция; педагогическое наблюдение, метод экспертной оценки.

Результаты. В рамках исследования были проанализированы процесс привлечения населения к занятиям двигательной активностью через спортивно-массовые мероприятия системы спорта для всех. Обобщение данных научно-методической литературы, анализ документов организационного регламентирования организаций системы спорта для всех и проведено анкетирование участников и зрителей спортивно-массовых мероприятий, что позволило систематизировать перечень шагов, которые осуществляют организации системы спорта для всех в своей деятельности. Для практического использования систематизированного перечня видов деятельности учреждений системы спорта для всех и определения слабых сторон деятельности, было проведено экспертное оценивание.

Экспертам, в группу которых вошли руководители учреждений сферы физической культуры и спорта Львовской области, было предложено определить влияние того или иного вида деятельности на привлечение населения к систематической двигательной активности таким образом, определить виды деятельности, которые требуют усиления. По мнению экспертов, наибольшее негативное влияние на деятельность учреждений системы спорта для всех вызывают следующие виды деятельности: взаимодействие с государственными органами управления физической культурой и спортом; подготовка информации о местах, форме и содержании возможных занятий, новых фитнес программ и видов двигательной активности; продвижение спортивно-массовых мероприятий (приглашение, сообщения в СМИ, афиши, рекламы и др.) организация консультаций физкультурных специалистов о возможных местах и формах занятий двигательной активностью; использование рекламы; анализ заинтересованности населения в различных видах двигательной активности; отслеживание действенности различных источников информации.

Выводы. Сформирован перечень видов деятельности на трех этапах проведения спортивно-массовых мероприятий (подготовительном, реализационном, итогово-отчетном), влияющие на процесс привлечения населения к занятиям оздоровительной двигательной активностью. Установлено функциональную модель эффективной деятельности учреждений системы спорта для всех (ЛОЦФЗН «Спорт для всех», ОО «Самопомощь», УДЮМК) в двух аспектах: привлечение к спортивно-массовым мероприятиям и привлечение к систематическим занятиям двигательной активностью.

Ключевые слова: состояние здоровья населения, двигательная активность, низкое состояние здоровья, спортивно-массовые мероприятия, организации системы спорта для всех.

Вступ. Стан здоров'я населення України можна оцінити як незадовільний, що пов'язано, насамперед, із високим рівнем смертності (Конакова, Москаленко, 2018; Пангелова, Пангелов, 2018). Чисельність населення країни стабільно зменшується. У 2020 році в Україні зафіксовано найнижчу народжуваність за останні 10 років – 293 457 осіб, тоді коли смертність сягнула 616 835 осіб. Загалом, за 10 років народжуваність в Україні знизилася на 40%. Коефіцієнт смертності (на 1000 осіб) становить 15,9, а коефіцієнт народжуваності – 8,1 (Тімоніна, 2021), тобто приросту немає.

Останніми роками різко зріс рівень смертності людей найбільш продуктивного віку – від

30 до 59 років. За даними Європейського співтовариства кардіологів, українські чоловіки відносно молодого віку (30-44 роки) помирають у 6 разів частіше, ніж їх однолітки з країн ЄС; а 80% інфарктів та інсультів можна попередити (Тімоніна, 2021).

Наукові дослідження причинами високого рівня смертності називають – куріння, надмірну масу тіла, нестачу або відсутність фізичного навантаження, надмірне вживання алкоголю тощо (Бойчук, 2017).

Покращення стану здоров'я населення є кінцевою ціллю проведення соціальних реформ. Необхідне створення суспільного середовища, сприятливого для вибору та засвоєння населенням моделі поведінки, зорієнтованої

на здоровий спосіб життя (Андреева, Дутчак, Благий, 2020; Андреева, 2015; Благий, Андреева, 2018).

Міжнародний досвід свідчить, що одну з головних ролей у покращенні стану здоров'я населення та збільшенні тривалості життя відіграє підвищення рівня рухової активності (Petrović, Milovanović, Desbordes, 2015; Ramchandani, Coleman, Davies, Shibli, Bingham, 2017; Physical activity strategy for the WHO European Region 2016-2025, 2015; Hallmann, Zehrer, 2017). Для досягнення намічених цілей в Україні проводиться низка заходів (Ажиппо, 2018; Жданова, Чеховська, Данилевич, Грибовська, 2012). Так, на початку 2017 р. в Україні запрацював Центр громадського здоров'я, головне завдання якого – розвиток сфери

громадського здоров'я та формування стійкої системи епідеміологічного нагляду (Центр громадського здоров'я МОЗ України, 2021). Також здійснюється впровадження Концепції розвитку системи громадського здоров'я, досягнення цілей сталого розвитку, визначених ООН до 2030 р., реалізація засад європейської політики "Здоров'я-2020" (Пангелова, Пангелов, 2019; Чеховська, 2018; Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025, 2015) Передбачається, що ці заходи забезпечать підвищення рівня рухової активності населення, в тому числі і збільшення кількості проведення спортивно-масових заходів (Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025, 2015).

У рамках системи спорту для всіх, мета якої є залучення населення до занять руховою активністю, працюють організації, що використовують для досягнення поставленої мети спортивно-масові заходи (Москаленко, Бодня, Демідова, 2020; Палагнюк, 2012; Турка, 2017). Нажаль, ситуація яка складається в нашій країні свідчить, що спортивно-масові заходи (СМЗ) належним чином не розв'язують проблему залучення населення до занять руховою активністю (Конакова, Москаленко, 2018; Юрочко, 2018) (на 2019 рік до занять руховою активністю залучено 13,4% населення) (Україна спортивна-2019, 2020).

Отже, залишається актуальним питання підвищення ефективності проведення спортивно-масових заходів задля залучення населення до систематичних занять руховою активністю (РА).

Мета – визначити перелік дій закладів системи спорту для всіх, які підвищать ефективність етапів проведення СМЗ та активізують їх роль у залученні населення до систематичної РА.

Матеріал і методи. Дослідження проводилися на базі закладів системи спорту для всіх

– Львівського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», установи дитячо-юнацьких і молодіжних клубів м. Львова, громадської організації «Об'єднання «Самопоміч». Методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація даних науково-методичної літератури, Інтернету, попередніх власних наукових розробок, абстрагування, ідеалізація, аналіз і синтез, індукція та дедукція; педагогічне спостереження, метод експертної оцінки.

Результати досліджень та їх обговорення. У рамках дослідження ми проаналізували процес залучення населення до занять руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх (Турка, 2017).

Аналізуючи спортивно масові заходи, ми опиралися на три етапи їх проведення:

- підготовчий;
- реалізаційний;
- підсумково-звітний (Турка, Чеховська, Шевців, 2017).

Узагальнення даних науково-методичної літератури, аналіз документів організаційного регламентування діяльності організацій системи спорту для всіх та проведено анкетування учасників і глядачів спортивно-масових заходів (n=422) дали змогу систематизувати перелік дій, які мають здійснювати організації системи спорту для всіх (Турка, Чеховська, Шевців, 2017).

Діяльність на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів має включати такі кроки:

- утворення оргкомітету та розподіл обов'язків між його членами (призначення відповідального за аспекти залучення населення до РА);
- визначення мети і змісту (мета повинна включати аспекти залучення населення до систематичної рухової активності та формування навичок здорового способу життя);

- узгодження часу і місця проведення спортивно-масових заходів;

- диференціація за віковими особливостями учасників та глядачів;

- налагодження співпраці з представниками державних та громадських органів управління сферою фізичної культури і спорту, ознайомлення їх із концепцією спортивно-масових заходів;

- встановлення контактів із представниками медичних установ, домовленість про надання консультацій учасникам та глядачам із питань користі систематичної рухової активності;

- налагодження співпраці з фізкультурно-спортивними закладами;

- встановлення контактів із профільними закладами вищої освіти, залучення студентів до організації та проведення спортивно-масових заходів у якості волонтерів – консультантів;

- включення до програми спортивно-масових заходів окремих дій по залученню глядачів до рухової активності (забезпечення емоційного настрою, створення святкової атмосфери);

- підготовка сценарію відкриття та закриття спортивно-масових заходів із наголошенням на залучення до систематичної рухової активності;

- підготовка кошторису проведення спортивно-масових заходів;

- промоція спортивно-масових заходів (запрошення, повідомлення у ЗМІ, підготовка афіш, реклами тощо). Запрошувати слід, в першу чергу, тих хто займається або прагне займатися систематично;

- підготовка інформації щодо місць, форм і змісту можливих занять, нових фітнес-програм та видів рухової активності;

- підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту;

- підготовка місць для розміщення реклами;

- пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів;
- налагодження співпраці з комерційними організаціями;
- пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні спортивно-масових заходів;
- підготовка місця проведення (декорації) спортивно-масових заходів;
- підготовка місць для глядачів;
- придбання нагород, сувенірів, грамот переможцям і призерам;
- підготовка і друк флаєрів із інформацією про можливі форми, зміст та місця занять руховою активністю;
- підготовка нагород для тих, хто має намір почати заняття руховою активністю.

Діяльність на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів має включати такі кроки:

- проведення урочистого відкриття спортивно-масових заходів;
- реалізація завдань, які зазначені у положенні про спортивно-масові заходи, їх програмі або сценарії;
- координація проведення всіх складових програми відповідно до положення про спортивно-масові заходи та правил змагань;
- розширення сфери спілкування, інтелектуального збагачення, об'єднання інтересів, усвідомлення суспільної цілісності та особистої значущості;
- організація виступів спонсорів та меценатів;
- використання реклами;
- проведення інформаційних заходів, зокрема поточної інформації щодо перебігу спортивно-масових заходів має супроводжуватися запрошеннями до систематичних занять;
- використання інноваційних засобів інформаційної підтримки заходу;
- залучення якомога більшої кількості учасників спортивно-

- масових заходів;
- залучення якомога більшої кількості глядачів спортивно-масових заходів;
- запрошення відомих спортсменів, тренерів та інструкторів, ін.;
- координація роботи волонтерів;
- організація консультацій фізкультурних фахівців (зокрема студентів профільних вузів) для учасників спортивно-масових заходів і глядачів щодо форм, змісту та місць занять руховою активністю, видача всім бажаним флаєрів з відповідною інформацією;
- організація консультацій фахівців для тих, хто бажає займатися самостійно щодо різновидів і форм систематичної рухової активності;
- організація консультацій лікаря щодо користі занять РА для зміцнення здоров'я та системи здорового харчування;
- забезпечення інвентарем та підтримка відповідного технічного стану місць проведення спортивно-масових заходів;
- дотримання порядку та заходів безпеки учасників і глядачів;
- піклування про стан здоров'я учасників;
- ведення протоколів змагань;
- проведення урочистого закриття, підведення підсумків, вручення призів, сувенірів, грамот (має супроводжуватися запрошеннями до систематичних занять);
- ефективність заходу обумовлена взаємозв'язком його функцій: світоглядної, комунікативної, рекреаційної, творчої та іншими.

Діяльність на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів має включати такі кроки:

- проведення організатором спортивно-масових заходів комплексного аналізу та оцінки;
- порівняння підсумків з поставленою метою;
- аналіз роботи організаційного комітету;

- відзначення кращих членів організаційного комітету;
- впорядкування місця, де проводився спортивно-масовий захід;
- ревізія інвентарю, який використувався при проведенні спортивно-масового заходу;
- узагальнення поточних протоколів, підготовка звіту;
- скерування офіційних подяк за допомогу державним та громадським організаціям, освітнім закладам, волонтерам, спонсорам за участь в організації;
- аналіз зацікавленості населення у спортивно-масових заходах різного спрямування;
- аналіз зацікавленості населення у різних видах рухової активності;
- відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки;
- підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи;
- проведення підсумкової зустрічі співорганізаторів;
- аналіз та оцінка спортивно-масових заходів за критеріями: масовості, рівня підготовленості учасників, суддівства;
- формування висновків і внесення поправок, які можуть стосуватися організації майбутніх спортивно-масових заходів;
- проведення фінансової звітності;
- формування підсумкової інформації в засобах масової інформації (з даними про кількість учасників, розданих запрошень на систематичні заняття в клуби, секції фітнес-центрів та ін., кількість наданих консультацій фізкультурними фахівцями та лікарями).

Успішна діяльність установ системи спорту для всіх повинна бути спрямована на усунення слабких сторін. Без урахування слабких сторін діяльності установ процес проведення спортивно-масових заходів стає мало ефективним засобом залучення населення до рухової активності.

Як правило, успішна діяльність установи повинна базуватися на тому, що організації вдається найкраще, і в уникненні слабких сторін процесу або його не перевічених можливостей.

Для практичного використання систематизованого переліку видів діяльності установ системи спорту для всіх та визначення слабких сторін діяльності було проведено експертне оцінювання.

Експертам ($n=15$; $0,918 < W < 1$), до групи яких увійшли керівники установ сфери фізичної культури та спорту Львівської області, було запропоновано визначити вплив того чи іншого виду діяльності на залучення населення до систематичної РА, таким чином, – визначити ті види діяльності, які потребують підсилення.

У таблицях 1-3 представлені слабкі, на думку експертів, сторони діяльності на підготовчому, реалізаційному та підсумково-звітному етапах проведення спортивно-масових заходів системи спорту для всіх

Отже, на думку експертів, найбільший негативний вплив на діяльність установ системи спорту для всіх на підготовчому етапі спричиняють види діяльності, які представлені у табл. 1, на набрали 8,4 бали.

Також серед зазначених слабких сторін були зазначені ті, котрі отримали високу оцінку – 7,2 бали.

На підсумково-звітному етапі проведення СМЗ, на думку експертів, найбільший негативний вплив мають наступні види діяльності (табл. 3):

На основі проведеного аналізу, систематизації та проведеної експертної оцінки діяльності організацій системи спорту для всіх ми склали функціональну модель залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Сам процес залучення було поділено на два окремих аспекти: залучення до спортивно-масового заходу та залучення до

систематичних занять руховою активністю. Таким чином, нам вдалося виокремити певні дії, що підвищують ефективність двох паралельно-послідовних процесів: «залучення до спортивно-масових заходів» та «залучення до систематичних занять руховою активністю».

ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» в процесі залучення населення до участі у спортивно-масових заходах необхідно:

1. Залучати до проведення власних заходів інші організації системи спорту для всіх.

2. Налаштувати співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для спільного використання приміщень для проведення спортивно-масових заходів.

3. Здійснювати агітаційно-пропагандистську роботу через співпрацю з фізкультурно-спортивними закладами.

4. Налаштувати співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для зосередження зусиль у підготовці та організації спільних заходів.

5. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та популярні види рухової активності.

6. Збільшити обсяги пропаганди та реклами у діяльності організацій.

7. Використовувати мережу Інтернет в інформаційній підтримці СМЗ.

8. Створити власні сторінки у популярних соціальних мережах та здійснювати агітаційно-пропагандистську роботу через них.

9. Утворити в структурі організації підрозділ (призначення відповідального) по роботі зі спонсорами та меценатами.

10. Заохочувати спонсорів та меценатів до участі в підготовці та організації заходів, створюючи сприятливий для них клімат.

11. Залучати до співпраці ЗМІ на етапі підготовки до проведення спортивно-масових заходів.

12. Організувати розширену

адресну розсилку запрошень на СМЗ, що плануються проводитись.

13. Узгоджувати календарні плани з проведення СМЗ різних організацій системи спорт для всіх, задля рівномірного розподілу заходів протягом року та можливого їх об'єднання за необхідності.

ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» для залучення населення до систематичної рухової активності необхідно проводити наступні дії:

1. Налаштувати співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для проведення спортивно-масових заходів на їх спортивній базі, що у свою чергу буде наочно демонструвати можливі місця занять систематичною руховою активністю для учасників та глядачів цих заходів.

2. Проводити бесіди з учасниками та глядачами (в рамках СМЗ) на тему оптимізації витрат коштів на заняття систематичною руховою активністю.

3. Забезпечити доступ населенню до бюджетних фізкультурно-спортивних об'єктів.

4. Залучати профільні громадські організації та волонтерів для здешевлення організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

5. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів.

6. Запрошувати на спортивно-масові заходи організації, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, задля можливості отримувати інформацію про можливі місця занять з «перших уст».

7. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час проведення СМЗ, різним видам рухової активності для самостійних занять.

8. Використати проведення різноманітних заходів, як один зі шляхів донесення інформації до потенційних споживачів фізкуль-

Таблиця 1

Експертне оцінювання слабких сторін діяльності установ системи спорту для всіх на підготовчому етапі проведення спортивно-масових заходів

Види діяльності	Бали $\pm \sigma$
Взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом	8,4 \pm 0,4
Поінформованість населення про СМЗ через ЗМІ	7,2 \pm 0,3
Підготовка інформації щодо місць, форм та змісту можливих занять, нових фітнес програм та видів рухової активності	8,4 \pm 0,3
Встановлення контактів із профільними ЗВО, залучення студентів до організації та проведення СМЗ в якості консультантів	6,0 \pm 0,2
Промоція СМЗ (запрошення, повідомлення у ЗМІ, афіші, реклами та ін.)	8,4 \pm 0,3
Пошук та підготовка волонтерів для участі в проведенні СМЗ	7,2 \pm 0,3
Підготовка місця для організації роботи консультаційного пункту	6,9 \pm 0,5
Пошук фінансової підтримки спонсорів та меценатів	7,2 \pm 0,3

турно-оздоровчих послуг.

9. Ширше залучати до співпраці ЗМІ на етапі безпосереднього проведення СМЗ.

10. Проводити окрему роботу з глядачами, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

11. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних ігор під час проведення СМЗ.

12. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

13. Налагодити співпрацю з непрофільними організаціями різної форми власності для можливості використання їх матеріально-технічної бази в організації систематичної РА населення.

ГО «Об'єднання «Самопоміч» для залучення населення до участі у спортивно-масових заходах необхідно:

1. Налагодити співпрацю з державними організаціями, що працюють у системі спорту для всіх для спільного проведення спортивно-масових заходів.

2. Налагодити співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для зосередження зусиль у підготовці та організації спільних заходів.

3. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та

популярні види рухової активності.

4. Збільшити обсяг пропаганди та реклами у планах діяльності організації.

5. Використовувати у діяльності описові звіти, що дасть змогу оцінювати проведену роботу.

6. Широко використовувати у інформаційній підтримці СМЗ мережу Інтернет.

7. Організувати розширену адресну розсилку із запрошеннями на СМЗ, що плануються проводитись.

8. Узгоджувати календарні плани з проведення СМЗ різних організацій системи спорт для всіх, задля рівномірного розподілу заходів протягом року та можливого їх об'єднання за необхідності.

Діями ГО «Об'єднання «Самопоміч» для залучення населення до систематичної рухової активності повинні бути наступні:

1. Проводити моніторинг уподобань населення задля швидкого впровадження популярних видів РА.

2. Заохочувати спонсорів та меценатів брати активну участь не тільки в організації СМЗ, а й у проведенні фізкультурно-оздоровчих послуг (ФОП) для різних верств населення. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають ФОП для проведення

спортивно-масових заходів на їх спортивній базі, що у свою чергу буде наочно демонструвати можливі місця занять систематичною руховою активністю для учасників та глядачів цих заходів.

5. Забезпечити доступ різних верств населення до бюджетних фізкультурно-спортивних об'єктів.

6. Залучати волонтерів для здешевлення організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

7. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів, що надаватимуть інформацію про можливі місця занять РА.

8. Запорошувати на спортивно-масові заходи організації, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги, задля можливості отримувати інформацію про можливі місця занять із «перших уст».

9. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час проведення СМЗ, різним видам рухової активності для самостійних занять.

10. Проводити окрему роботу з глядачами, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

11. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних

Таблиця 2

Експертне оцінювання слабких сторін діяльності установ системи спорту для всіх на реалізаційному етапі проведення спортивно-масових заходів

Види діяльності	Бали $\pm\sigma$
Організація консультацій фізкультурних фахівців щодо можливих місць та форм занять РА	8,7 \pm 0,3
Залучення відомих спортсменів, зірок естради та ін.	6,9 \pm 0,4
Залучення якомога більшої кількості глядачів	8,4 \pm 0,3
Координація роботи волонтерів	6,9 \pm 0,2
Організація консультацій лікаря щодо користі від занять РА	8,4 \pm 0,4
Використання реклами	8,7 \pm 0,3

ігор під час проведення СМЗ.

12. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

13. Продовжувати працювати з учасниками СМЗ після їх закінчення, запрошуючи до участі в інших заходах.

Дії установ дитячо-юнацьких молодіжних клубів (УДЮМКів) щодо процесу залучення населення до спортивно-масових заходів повинні бути наступними:

1. Розширити вікові категорії залучених до участі у СМЗ.

2. Використовувати власну матеріально-технічну базу для проведення СМЗ, що буде наочно демонструвати можливі місця занять РА.

3. Налагодити співпрацю з організаціями, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги для спільного проведення спортивно-масових заходів.

4. Надавати приміщення для

проведення СМЗ іншим організаціям системи спорту для всіх.

5. Налагодити співпрацю з організаціями, що проводять спортивні змагання для підготовки та організації спільних заходів.

6. Проводити семінари (уроки, бесіди) у школах на тему можливості занять руховою активністю в УДЮМКах та запрошувати учнів (студентів) відвідати СМЗ.

7. Організувати заняття РА для дорослого населення.

8. Збільшити різноманітність СМЗ, спираючись на сучасні та популярні види рухової активності.

9. Створити власні сторінки у популярних соціальних мережах, та через них здійснювати адресне запрошення на різноманітні СМЗ.

10. Утворити в структурі організації підрозділ (призначення відповідального) по роботі зі спонсорами та меценатами.

11. Заохочувати спонсорів та

меценатів до участі в підготовці та організації заходів, створюючи сприятливий клімат для них.

12. Залучати до співпраці ЗМІ на етапі підготовки до проведення спортивно-масових заходів.

Дії УДЮМКів щодо залучення населення до систематичної рухової активності повинні включати:

1. Запрошувати на СМЗ батьків задля переконання їх у важливості занять РА.

2. Забезпечити доступ населенню різних вікових категорій до фізкультурно-спортивних об'єктів.

3. Залучати волонтерів для організації фізкультурно-оздоровчих послуг для населення.

4. Організувати довідкові та консультаційні пункти безпосередньо під час проведення спортивно-масових заходів.

5. Організувати навчання усіх бажаючих, безпосередньо під час проведення СМЗ, різним видам

Таблиця 3

Експертне оцінювання слабких сторін діяльності установ системи спорту для всіх на підсумково-звітному етапі проведення спортивно-масових заходів

Види діяльності	Бали $\pm\sigma$
Аналіз роботи організаційного комітету	7,2 \pm 0,2
Аналіз зацікавленості населення у СМЗ різного спрямування	7,2 \pm 0,3
Відстеження дієвості різних джерел інформаційної підтримки	8,4 \pm 0,3
Порівняння підсумків із поставленою метою	6,9 \pm 0,4
Підведення підсумків проведення просвітницько-пропагандистської роботи	6,9 \pm 0,3
Аналіз зацікавленості населення у різних видах РА	8,7 \pm 0,4

рухової активності для самостійних занять.

6. Використовувати проведення різноманітних заходів для донесення інформації до потенційних споживачів фізкультурно-оздоровчих послуг.

7. Проводити окрему роботу з глядачами різних вікових категорій, залучаючи їх до різного роду рухової активності.

8. Підвищувати фізкультурну грамотність населення шляхом проведення тематичних вікторин та різноманітних інтелектуальних ігор під час проведення СМЗ.

9. Проводити моніторинг залучення учасників СМЗ до систематичних занять РА.

10. Розширити види рухової активності, що культивуються в клубах, з огляду на вподобання різних верств населення.

Дискусія. Підтверджено дані О.В. Андрєєвої, О.Л. Благій, Т.В. Палагнюка про позитивний вплив залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи.

Доповнено дані М.В. Дутчака, О.М. Жданової, О.М. Вареника щодо занять оздоровчими видами рекреаційної діяльності населення України, спрямованих на боротьбу зі шкідливими звичками, та збільшення обсягів рухової активності через залучення до спортивно-масових заходів та систематичних занять руховою

активністю.

Висновки. Сформовано перелік видів діяльності на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів (підготовчому, реалізаційному, підсумково-звітному), що впливають на процес залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю.

За результатами експертного оцінювання кожен вид діяльності було зараховано до сильних або слабких сторін установ системи спорту для всіх.

Сформовано функціональну модель ефективної діяльності установ системи спорту для всіх (ЛОЦФЗН «Спорт для всіх», ГО «Самопоміч», УДЮМК), яка включає два аспекти: залучення до спортивно-масового заходу та залучення до систематичних занять руховою активністю. Реалізацію запропонованої функціональної моделі підсилено такими видами діяльності:

- взаємодія з державними органами управління фізичною культурою і спортом;

- підготовка інформації щодо місць, форм та змісту можливих занять, нових фітнес програм та видів рухової активності;

- промоція СМЗ (запрошення, повідомлення у ЗМІ, афіші, реклами та ін.);

- організація консультацій фізкультурних фахівців щодо можливих місць та форм занять РА;

- використання реклами;
- організація консультацій лікаря щодо користі занять РА;

- залучення якомога більшої кількості глядачів;

- аналіз зацікавленості населення у різних видах РА;

- відстеження дієвості різних джерел інформації та ін.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати дослідження рекомендовано широко впроваджувати через установи системи спорту для всіх задля залучення якомога більшої кількості населення до участі в СМЗ та систематичних заняттях РА.

Фінансування. Наукова робота не має спеціального фінансування та виконана у відповідності до наукових тем кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК ім. Івана Боберського «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (2016-2020 рр.) (номер державної реєстрації 0117U003040) та «Оздоровча рухова активність у рекреаційній діяльності різних груп населення України» (2021-2025 рр.).

Вдячності. Висловлюємо вдячність керівництву ГО «Об'єднання «Самопоміч», ЛОЦФЗН «Спорт для всіх» та УДЮМК м. Львова за можливість проведення досліджень.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Ажиппо О.Ю., Путятіна Г.М. Нормативні аспекти розвитку оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Спортивна наука України. 2018. № 5 (87). С. 3-9 URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/21954/1/782-1581-1-SM.pdf>
2. Андрєєва О.В., Дутчак М.В., Благій О.Л. Теоретичні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020. С. 59-66.
3. Андрєєва О.В. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення.

References

1. Azhyppo O.Ju., Putjatina G.M. Normative aspects of development of health-improving and recreational motor activity of the population. Sportyvna nauka Ukrainy, URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/21954/1/782-1581-1-SM.pdf>. (in Ukrainian)
2. Andrjejeva O.V., Dutchak M.V., Blagij O.L. (2020). Theoretical principles of health and recreational physical activity of different groups of the population. Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu. P. 59-66. (in Ukrainian)
3. Andrjejeva O.V. (2015). Theoretical and methodological principles of recreational activities

- Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015. № 2. С. 29-43.
- Благій О.Л., Андреева О.В. Сучасні підходи до проектування оздоровчо-рекреаційної діяльності різних груп населення. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (10-11 травня 2018 року, м. Львів). Львів, 2018. С. 13-16.
 - Жданова О.М., Чеховська Л.Я., Данилевич М.В., Грибовська І.Б. Оптимізація діяльності фахівців щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа Є.Н., редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів, 2012. №16(2). С. 81-7.
 - Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження: колективна монографія. за заг. ред. проф. Ю.Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.
 - Конакова О., Москаленко Н. Організаційно-методичні умови залучення жінок другого зрілого віку до занять оздоровчим фітнесом. Спортивний вісник Придніпров'я, 2018. № 1.С. 148-151
 - Москаленко Н., Бодня В., Демідова О. Вплив фізкультурно-оздоровчих занять із використанням засобів EMS-тренування на фізичний стан жінок першого періоду зрілого віку. Спортивний вісник Придніпров'я. 2020. С. 332-344.
 - Палагнюк Т.В. Мотиваційні аспекти проведення спортивних заходів серед молоді. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвропейського нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк, 2012. №4. С. 310-2.
 - Пангелова Н.Є., Пангелов Б.П. Сучасні тенденції у розвитку рекреаційної діяльності населення України. Молодий вчений. 2019. № 4. С. 161-164.
 - Про центр. Центр громадського здоров'я МОЗ України, 2021. URL : <https://phc.org.ua/pro-centr>.
 - Турка Р.О. Алгоритм залучення населення до рухової активності через спортивно-масові заходи. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017. № 3. С. 78-84.
 - Турка Р.О., Чеховська Л.Я., Шевців У.С. Етапи проведення спортивно-масових заходів у системі масового спорту (Спорту для всіх). Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфери обслуговування : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2017. С. 164-166.
 - Україна спортивна-2019 : інформаційний довідник. К.: Міністерство молоді та спорту України, 2020. 107 с. URL : https://sport.gov.ua/storage/app/sites/16/Statystychna_zvitnist/2019.pdf
 - Чеховська Л.Я. Особливості діяльності міжнародних груп різних груп населення. Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu. № 2. P. 29-43. (in Ukrainian)
 - Blahii O.L., Andrieieva O.V. (2018). Modern approaches to the design of health and recreational activities of different groups. Problemy aktyvizatsii rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti naseleennia: materialy KhI Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (10–11 may 2018, m. Lviv). Lviv. P. 13-16. (in Ukrainian)
 - Zhdanova O.M., Chehovs'ka L.Ja., Danylevych M.V., Grybovs'ka I.B. (2012). Optimization of the activity of specialists to involve the population in systematic physical culture and health-improving classes. V: Prystupa JeN, redaktor. Moloda sportyvna nauka Ukrainy. Zb. nauk. pr. z galuzi fiz. vyhovannja, sportu i zdorov'ja ljudyny. L'viv. №16(2). P. 81–87. (in Ukrainian)
 - General theory of health and health : kolektyvna monohrafiia ; za zah. red. prof. Yu. D. Boichuka. Kharkiv: Vyd. Rozhko S. H., 2017. 488 p. (in Ukrainian)
 - Konakova O., Moskalenko N. (2018). Organizational and methodological conditions for involving women of the second mature age in health fitness classes. Sportyvnyi visnyk Prydniprovia, № 1.P. 148-151 [In Ukrainian]
 - Moskalenko N., Bodnia V., Demidova O. (2020). Influence of physical culture and educational classes with the use of EMS-training on the physical condition of women of the first period of adulthood. Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. P. 332-344. (in Ukrainian)
 - Palahniuk T.V. (2012). Motivational aspects of holding sports events among young people. V: Fyzyczne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. Zb. nauk. pr. Skhidnoevropeiskoho nats. un-tu imeni Lesi Ukrainky. Lutsk. №4. S. 310-312. (in Ukrainian)
 - Panhelova N.Ie., Panhelov B.P. (2019). Current trends in the development of recreational activities of the population of Ukraine. Molodyi vchenyi. № 4. S. 161-164. (in Ukrainian)
 - About the center. Public Health Center of the Ministry of Health Protection of Ukraine, 2021. URL : <https://phc.org.ua/pro-centr>. (in Ukrainian)
 - Turka R.O. (2017). Algorithm for involving the population in physical activity through sports events. Fyzyczna aktyvnist', zdorov'ja i sport. № 3. P. 78-84. (in Ukrainian)
 - Turka R.O., Chehovs'ka L.Ja., Shevciv U.S. (2017). Stages of mass sports events in the system of mass sports (Sports for all). Ekonomiko-social'ni vidnosyny v galuzi fizychnoi' kul'tury ta sfery obslugovuvannja : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. L'viv. P. 164-166. (in Ukrainian)

- родних організацій з розвитку масового спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018. № 3. С. 145-151.
16. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2021: статистичний збірник ; за ред. М. Тімоніної. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 48 с.
 17. Юрочко Т. П. Здоров'я населення як стратегічна складова сталого розвитку України. Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ. 2018. Розділ 2. С. 49-103.
 18. Petrović L.T., Milovanović D., Desbordes M. Emerging technologies and sports events: Innovative information and communication solutions. *Sport, Business and Management*. 2015. №5(2). P. 175–190.
 19. Ramchandani G., Coleman R., Davies L., Shibli S., Bingham J. Valuing the inspirational impacts of major sports events. In: Lundberg E, Armbrecht J, Andersson TD, Getz D, editors. *The value of events*. Routledge Advances in Event Research Series. Abingdon, Routledge. 2017. P. 136–58.
 20. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2015. 27 p.
 21. Hallmann K., Zehrer A. Event and community involvement of sport event volunteers. *International Journal of Event and Festival Management*. 2017 №5 (3). P. 308-323.
 14. Ukraine sports-2019 : information guide. K. : Ministry of Youth and Sports of Ukraine, 2020. 107 p. URL : https://sport.gov.ua/storage/app/sites/16/Statystychna_zvitnist/2019.pdf. (in Ukrainian)
 15. Chehova'ska L.Ja. (2018). Features of the activities of international organizations for the development of mass sports. *Sportyvnyj visnyk Prydniprov'ja*. № 3. S. 145-151. (in Ukrainian)
 16. Number of Present Population of Ukraine, as of January 1, 2021: statistical publication; for order. M. Timonina. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine, 2021. 48 p. URL : http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2021/zb_chuselnist%202021.pdf. (in Ukrainian)
 17. Jurochko T.P. (2018). Population health as a strategic component of sustainable development of Ukraine. *Rozvytok ljuds'kogo kapitalu: na shljahu do jakisnyh reform*. section 2. P. 49-103. (in Ukrainian)
 18. Petrović L.T., Milovanović D., Desbordes M. (2015). Emerging technologies and sports events: Innovative information and communication solutions. *Sport, Business and Management*. №5(2). P. 175-190.
 19. Ramchandani G., Coleman R., Davies L., Shibli S., Bingham J. (2017). Valuing the inspirational impacts of major sports events. In: Lundberg E, Armbrecht J, Andersson TD, Getz D, editors. *The value of events*. Routledge Advances in Event Research Series. Abingdon, Routledge. P. 136-58.
 20. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2015. 27 p.
 21. Hallmann K., Zehrer A. (2017). Event and community involvement of sport event volunteers. *International Journal of Event and Festival Management*. №5 (3). P. 308-323.

Турка Ростислав

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, вул. Костюшка, 11, 79000, Україна
e-mail: rostyslav_turka@ukr.net, тел. (032)255-32-03

Жданова Ольга

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, вул. Костюшка, 11, 79000, Україна
тел. (032)255-32-03

Чеховська Любов

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, вул. Костюшка, 11, 79000, Україна
тел. (032)255-32-03

Шевців Уляна

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
м. Львів, вул. Костюшка, 11, 79000, Україна
тел. (032)255-32-03